

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Mehmet Ali ŞAHİN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 03.11.2008

Mehmet SEVİGEN
İstanbul Milletvekili

İşkence karşıtı çalışmaların bir sonucu olarak, 1996 yılında bilimsel ve etik değerler ışığında işkencenin etkin soruşturulması ve belgelendirilmesi konusunda, Türkiye ve dünyadaki diğer ülkelerin insan hakları örgütlerinin, meslek gruplarının katılımıyla İstanbul'un ev sahipliğinde bir protokol yapıldı. Bu protokol, 1999 yılında da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda onaylanarak Birleşmiş Milletler metni olma niteliği kazandı. "İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu" olarak adlandırılan bu çalışmaya kısaca 'İstanbul Protokolü' denildi.

Çalışmanın, Türk Tabipleri Birliği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve Adli Tıp Uzmanları Derneği öncülüğünde geliştirilmesi kararı alındı. Protokolün temel amacı, işkence ve kötü muamelenin etkin bir biçimde araştırılması ve belgelendirilmesi için uluslararası nitelikte bir standart oluşturmak, devletlerin bireyleri işkence ve kötü muameleden daha etkin bir biçimde koruyabilmelerini, suçluların eylemlerinden ötürü sorumlu tutulabilmelerini sağlamak olarak belirlendi. Uzmanlar bu protokolün işkencenin belgelendirilmesinde bir araç olmanın ötesinde, işkence olayları ile karşılaşan hekim ve hukukçuların karar verme süreçlerine etki edecek konularda bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayacak bir metin olduğu inancındadırlar.

Ancak projenin Sağlık Bakanlığı dışındaki yararlanıcıları olan Adalet Bakanlığı ve Adli Tıp Kurumu ile Türk Tabipleri Birliği arasında Eğitici Eğitimi Eğiticilerinin belirlenme yöntemi konusunda ciddi bir anlaşmazlık ortaya çıktığı ve erteleme kararı alındığı söylenmektedir.

Engin Çeber olayının ardından kamuoyuna yansıyan işkence haberleri ciddi bir önlem alınması gerektiğini ve sorumluların özür dilemenin ötesinde adım atmaları gerçeğini bir kez daha kanıtlamıştır. Hükümet yetkililerinin "Biz işkenceye karşıyız, işkenceye sıfır tolerans" sözlerinin artık içi boş bir söylemden çıkması için işkencenin önlenmesinde önemli araçlardan biri olan ve ilk uluslararası kılavuz olma özelliği taşıyan İstanbul Protokolünün derhal uygulanması gerekir. Bu çalışma, sadece bir belge olarak kaldıkça, uygulanmadıkça, hukuki ve cezai düzenlemeler üzerinde etkili kılınmadıkça önleyici olmaktan çok teşvik edici olacaktır. Bu bağlamda,

1. İstanbul Protokolü çerçevesinde yaklaşık 8 yıldır sürdürülen eğitimlerin yeni bir aşaması olan Adli Tıp Uzmanı Olmayan Hekimler, Savcı ve Hakimlerin İstanbul Protokolü İlgi Düzeyini Yükseltme Eğitimine Dair Sözleşme çerçevesinde; İstanbul Protokolü eğiticisi olarak eğitilecek 250 hekim, savcı ve hakim eğitime katılacak hakim ve savcı isimleri Bakanlığınızca neden bildirilmemiştir?
2. İşkence yapılarak öldürüldüğü iddia edilen Engin Çeber olayında istifa etmek yerine özür dileyen bir Bakan olarak, işkenceyle mücadeleyle dönük Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği belgesi haline gelen bu projenin hayata geçirilmesini engelleme gerekçenizi kamuoyuna açıklamayı düşünüyor musunuz?
3. Türkiye’de işkencenin adli makamlarca uluslar arası standartlara uygun bir biçimde soruşturulmasında bir sakınca mı görüyorsunuz?
4. Türkiye’de kayıp, gözaltında ölüm ve faili meçhul cinayetlerde artış yaşanması nedeniyle mi bu protokolün uygulanmasında engeller çıkarılmaktadır?
5. İşkenceye sıfır tolerans diyen bir hükümetin Bakanı olarak, protokolü uygulamaya Engin Çeber olayından başlamayı düşünüyor musunuz?